

Länsstyrelsen
Örebro län

Michael Andersson
Direkt: 019-19 35 60
michael.andersson@t.lst.se

BESLUT
2009-10-26

Dnr: 5112-05558-2008

Enligt sändlista

Länsstyrelsens i Örebro län beslut om utvidgning av naturreservatet Dunderklintarna i Lekebergs och Örebro kommuner och beslut om föreskrifter för den utvidgade delen av naturreservatet m.m.

Bilagor:

1. Sändlista
2. Hur man överklagar
3. Skötselplan

BESLUT

Utvidgning av naturreservatet m.m.

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen del av fastigheten Arbohyttan 3:2 i Örebro kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad beslutscharta och med de gränser som slutligen utmärks i fält. Området som omfattas av detta beslut om naturreservat utgör en utvidgning av det befintliga naturreservatet Dunderklintarna.

Länsstyrelsen beslutar att det förbud mot vissa åtgärder, inom här berört område av Arbohyttan 3:2, som fattades 2008-03-18, dnr: 5112-14704-2007 upphör att gälla när detta beslut om naturreservat vunnit laga kraft.

Syftet med reservatet

1) Bevara biologisk mångfald

Reservatet syftar till att bevara djur, växter och svampar som är knutna till de naturtyper som listas nedan, t ex tretåig hackspett, norsk näverlav, skogs-trappmossa, gränsticka och knärot.

2) Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Reservatet syftar till att bevara de naturmiljöer som listas i Natura 2000-bevarandeplanen för SE0240132 Dunderklintarna: 3160 dystrofa sjöar och småvatten, 7140 öppna och svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn, 9010 västlig taiga och 90D0 skogbevuxen myr.

3) Tillgodose behovet av områden för friluftslivet

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för det område av Arbohyttan 3:2 som omfattas av detta beslut.

Det råder förbud att:

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd, fälla enstaka träd samt att föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller träddelar,
2. bedriva täkt eller annan verksamhet som berör torvmarken eller förändrar områdets terrängformer eller dräneringsförhållanden,
3. uppföra byggnad eller annan anläggning,
4. anlägga väg eller stig eller anordna upplag,
5. dra fram mark- eller luftledning,
6. framföra motordrivet fordon,
7. uppföra nya jakttorn,
8. stödutfodra vilt.

Föreskriften enligt punkt 1 utgör inte hinder mot normal trädsäkring av befintlig starkströmsledning respektive teleledning. Inte heller utgör föreskriften enligt punkten 5 och 6 hinder mot normalt underhåll av befintliga ledningar.

Föreskrifterna enligt punkterna 3 och 7 ovan ska inte utgöra hinder mot underhåll av befintliga jaktstugor, älgstorn och rågångar, inte heller mot underhåll av befintliga siktgator genom försiktig busk- och grenklippning.

Föreskriften enligt punkten 6 utgör inte hinder mot uttransport av fällt vilt med skälälgdragare eller fyrhjulsmotorcykel, men då endast på fastmark där skador ej kan förväntas. Ovanstående föreskrifter utgör inte hinder mot normalt underhåll av befintlig väg på fastigheten Arbohyttan 3:2.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltaren eller den förvaltaren utser att utföra de åtgärder som fordras för reservatets vård och skötsel.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 10 december 2009.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för det område av Arbohyttan 3:2 som omfattas av detta beslut.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. anläggning av parkeringsplats dimensionerad för 4-5 personbilar,
2. anläggning, utmärkning och underhåll av gångstig samt anläggande av rastplatser med eldstad längs denna,
3. uppsättning av informationstavla,
4. utmärkning av naturreservatets yttergränser
5. undersökningar av områdets djur- och växtliv samt av mark- och vattenförhållanden.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller staten.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken samt 22 § Förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m. föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för det område av Arbohyttan 3:2 som omfattas av detta beslut.

Det råder förbud att:

1. bortföra eller skada döda träd eller träddelar,
2. göra upp eld, annat än på iordningställda platser.
3. utan länsstyrelsens tillstånd bedriva insamling av mossor och lavar, samt svampar som växer på träd eller död ved,
4. utan länsstyrelsens tillstånd bedriva insamling av insekter eller andra ryggradslösa djur.

Föreskrifterna enligt punkterna 1 och 2 ska inte hindra upprättandet av lägereld i samband med jakt, men då får inte grövre torrträd och lågor utnyttjas.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltaren eller den förvaltaren utser att utföra de åtgärder som fordras för reservatets vård och skötsel.

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Dessa ordningsföreskrifter träder i kraft den 10 december 2009.

Motiv till ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Motivet till föreskrifterna i avsnitt C är att förhindra skador på de värden som reservatet syftar till att bevara. Döda träd och träddelar är livsviktiga växtunderlag för många av områdets skyddsvärda arter. En vådeld eller insamling av långsamt växande, skyddsvärda arter kan orsaka lokal utrotning.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer Länsstyrelsen den till beslutet fogade skötselplanen för naturreservatet (bilaga 3).

(Skötselplanen överensstämmer ifråga om skötselriktning, mål och åtgärder helt med den skötselplan som 2006-12-08 beslutades gälla för naturreservatet Dunderklintarna (dnr: 5112-09749-1999). Uppdatering av karta och arealsiffror är de enda skillnaderna.)

Upplysningar om nyttjanderätter inom reservatsområdet

Fortum Distribution AB har ledningsrätter för starkström respektive tele som berör fastigheten Arbohyttan 3:2 m. fl.

Upplysningar om annan lagstiftning som påverkar reservatsområdet

Terrängkörningslagen (1975:1313) begränsar allmänhetens rätt att färdas i skog och mark med motorfordon: "Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk och skogsbruk är förbjuden i hela landet".

Arbetsföretag som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Anmälan för samråd ska lämnas minst sex veckor innan arbetet startar till Länsstyrelsen. Före underhållsåtgärder i ledningsgator i naturreservatet bör samråd med Länsstyrelsen genomföras.

Fisket i reservatsområdet berörs av Förordningen (1994: 1716) om fisket vattenbruket och fiskerinäringen, 2 kap. §6 om föreskrifter för fiske, där det

anges vilka redskap och fiskemetoder som är förbjudna, samt 2 kap. §16 om tillståndsplikt vid utsättning av fisk och kräftor.

Uppgifter om det utvidgade naturreservatet Dunderklintarna

Namn:	Dunderklintarna
Län:	Örebro län
Kommun:	Lekeberg
Församling:	Hidinge
Fastigheter:	del av Arbohyttan 3:2, Älgkärr 1:8, del av Älgkärr 1:4, 3:3, 2:2, Svenshyttan 2:11, del av Torptjärn 1:1, del av Nyhyttan 1:11, del av Hidinge-Kvarntorp 1:3, Arvaby 3:2, del av Arvaby 1:7 och del av 2:11 under fastighetsreglering till Arvaby 3:2.
Lägesbeskrivning:	20 km V om Örebro
Topografisk karta:	10E NO, 10E SO
Ekonomisk karta:	10E 4i, 4j, 5i, 5j
Naturgeografisk region:	Låglänta skogslandskapet norr om Limes Norrlandicus
Kulturgeografisk region:	Mälardalens odlingsbygder
Areal:	247,5 ha skogsmark varav 164 ha produktiv skogsmark, samt ca 70 hektar öppen myr och ca 7 ha vatten
Markägare:	Staten genom Naturvårdsverket och enskilda personer
Nyttjanderätter:	Servitut till Fortum Distribution AB: starkströmsledning och telefonledning. Samfällid "väg å skogsskiftet" till delägande fastigheter: Arvaby 1:2, 1:7, 1:8, 3:1. Samfällt fiske till Tovetorp 1:6 och 1:7, i den del av Dammsjön som tidigare tillhörde Tovetorp 1:6.
Objektsnr (RegDOS-id):	2002942
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Natura 2000-områdeskod:	SE0240132
Natura 2000-typ:	SCI
Natura 2000-habitat:	3160 dystrofa sjöar och småvatten 4,7 ha 7140 öppna, svagt välvda mossar, fattiga intermediära kärr och gungflyn 31,7 ha, 9010 västlig taiga 70,4 ha, 91D0 skogbevuxen myr 10,6 ha

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Området Dunderklintarna är ett större sammanhängande äldre barrskogsområde, som har varit känt bland friluftsjälskare naturvandrare och fågelskådare i Örebro-trakten åtminstone sedan 1960-talet. I mitten av 1960-talet hittade länsassessor Nils Hakelien sällsynta och idag hotade mossor och lavar i området. Den offentliga naturvården uppmärksammade området under 1990-talet i samband med olika naturinventeringar. Dammsjömossen besöktes av Länsstyrelsen under våtmarksinventeringen 1993 och bedömdes ha höga naturvärden. Skogs- och myrmosaikerna vid Dammsjömossen och söder om Murstenstjärnarna angavs ha höga naturvärden i Örebro kommuns och Hopajolas naturinventering av Kilsbergen 1996.

Under 1999 kom ett antal centralt belägna fastigheter i området ut till försäljning. Vid samma tid blev Länsstyrelsen kontaktad av en delägare i samägda fastigheten Älgkär S:1, som föreslog att denna fastighet skulle köpas av staten för reservatsskydd. Länsstyrelsen genomförde samråd för reservatsbildning med alla delägare till Älgkär S:1. Samtliga delägare samtyckte till reservatsbildning. Länsstyrelsen lät därefter undersöka de skogliga naturvärdena i närområdet. Inventeringen påvisade höga naturvärden och Länsstyrelsen bedömde att ett för södra Sverige ovanligt stort område vore lämpligt att skydda genom bildande av naturreservat. I november 1999 avgränsades ett område på ca 280 hektar i samråd med Naturvårdsverket. Naturvårdsverket godkände området för reservatsbildning och garanterade finansiering inom sin budget för områdesskydd fr o m 1999.

Förhandlingar mellan Länsstyrelsen och markägare om upplåtelse av mark och ekonomisk ersättning inleddes senhösten 1999 och det första intrångsavtalet slöts i november 1999 rörande fastigheten Svenshyttan 2:11. T o m 2001 träffades intrångs- eller köpeavtal för de flesta av de berörda fastigheterna. Under 1999 till 2006 fördes diskussioner mellan Länsstyrelsen och ägarna till samtliga de fastigheter som Länsstyrelsen anser bör ingå i reservatet. T o m oktober 2006 träffades avtal med tjugo markägare för arton fastigheter. Eftersom reservatsbildningen drog ut på tiden fann Länsstyrelsen det nödvändigt att i december 2006 fatta ett delbeslut för de fastigheter där avtal slutits (beslut 2006-12-08, dnr: 5112-09749-1999, FS18 2007:8).

Samråd med kommunerna genomfördes under oktober-november 2006. Kommunerna ställde sig positiva till naturreservatet. Bergsstaten meddelade i remissyttrande den 31 oktober 2006 att man inte hade något att erinra mot reservatet. Skogsstyrelsen meddelade i remissyttrande i november 2006 att

man såg positivt på reservatsbildningen och att det var önskvärt att reservatet i framtiden kunde utvidgas till att omfatta även angränsande skogsmark med höga naturvärden. Skogsstyrelsen och Bergsstaten har även avgivit remissyttranden i april 2008 och har inga invändningar mot utvidgningen av naturreservatet Dunderklintarna. Örebro kommun har i en särskild skrivelse till länsstyrelsen i februari 2008 framhållit sin förhoppning att Länsstyrelsen skulle fullfölja skyddet av Dunderklintarna (dnr: 5112-02893-2008).

Sedan 2002 har Länsstyrelsen försökt komma till förhandling med ägaren till Arbohyttan 3:2 som berörs av detta beslut, utan att lyckas nå en överenskommelse. Markägaren lät under februari-mars 2008 avverka en värdefull nyckelbiotop på en annan del av sitt markinnehav. Länsstyrelsen såg sig som en följd av detta nödsakad att besluta om förbud mot vissa åtgärder, enligt miljöbalken 7 kap 24 §, för att förhindra avverkning av barrskog med höga naturvärden i det område som omfattas av föreliggande beslut: utvidgningen av Dunderklintarnas naturreservat. Beslutet om förbud mot vissa åtgärder fattades 2008-03-18, dnr: 5112-14704-2007 och är gällande t o m 2011-03-18.

Länsstyrelsen har bedömt att föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning enligt 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244).

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Länsstyrelsen bedömer att den del av Arbohyttan 3:2 som genom detta beslut blir naturreservat utgör en central del av naturreservatet Dunderklintarna och är omistlig inom det skyddade området för friluftslivet, för naturupplevelsen och för naturvärdenas bevarande i hela reservatet. Avverkning av denna del av Arbohyttan 3:2 skulle allvarligt försämra förutsättningarna för att uppnå syftet med reservatsbildningen som helhet och även påverka Natura 2000-området negativt. Länsstyrelsen har därför ansett det nödvändigt att utan avtal med ägaren fatta beslut om naturreservat för att slå vakt om de höga naturvärdena.

Dunderklintarna utgör ett större sammanhängande skogs- och myrområde i mellersta Kilsbergen, där naturen i sen tid är ringa negativt påverkad av modernt skogsbruk. Naturliga processer har fått verka ostört under en längre tid och skogen är naturskogsartad. Inga större exploaterande ingrepp har för-

ändrat områdets terrängformer eller hydrologi. Dammsjömossen är ett myrkomplex som av Länsstyrelsen bedömts vara bland de mest värdefulla i länet. Området ingår i den nationella planen för skydd av myrar. Områdets storlek, ostördhet och den ringa påverkan ger besökaren en upplevelse av vildmark.

De särskilda naturvärden som här beskrivits, skulle vid normalt skogsbruk gå förlorade. För att uppnå ett långsiktigt säkerställande av dessa naturvärden är det nödvändigt att området förklaras som naturreservat.

Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om området i huvudsak lämnas för fri utveckling. Undantag från detta skötsel mål bör endast göras om Länsstyrelsen bedömer att det finns behov av att skapa död ved eller bränna skog i naturvårdande syfte. Den interna dynamiken i området kommer att bidra till fortsatt leverans av död ved och i viss mån lövträd.

Beslutet följer riktlinjerna för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken. Dunderklintarna har högsta naturvärdesklass i Naturvårdsplan för Lekebergs kommun 2006. Reservatsskydd av Dunderklintarna är i linje med de mål som anges i planen.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen, enligt den information Länsstyrelsen fått av Sveriges geologiska undersökning.

Det aktuella området ingår i område av riksintresse för naturvården (NRO 18053, Lekhyttan). Området berörs inte av något annat riksintresse. Beslutet är därför förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Detta beslut kan överklagas. (Se bilaga 2.)

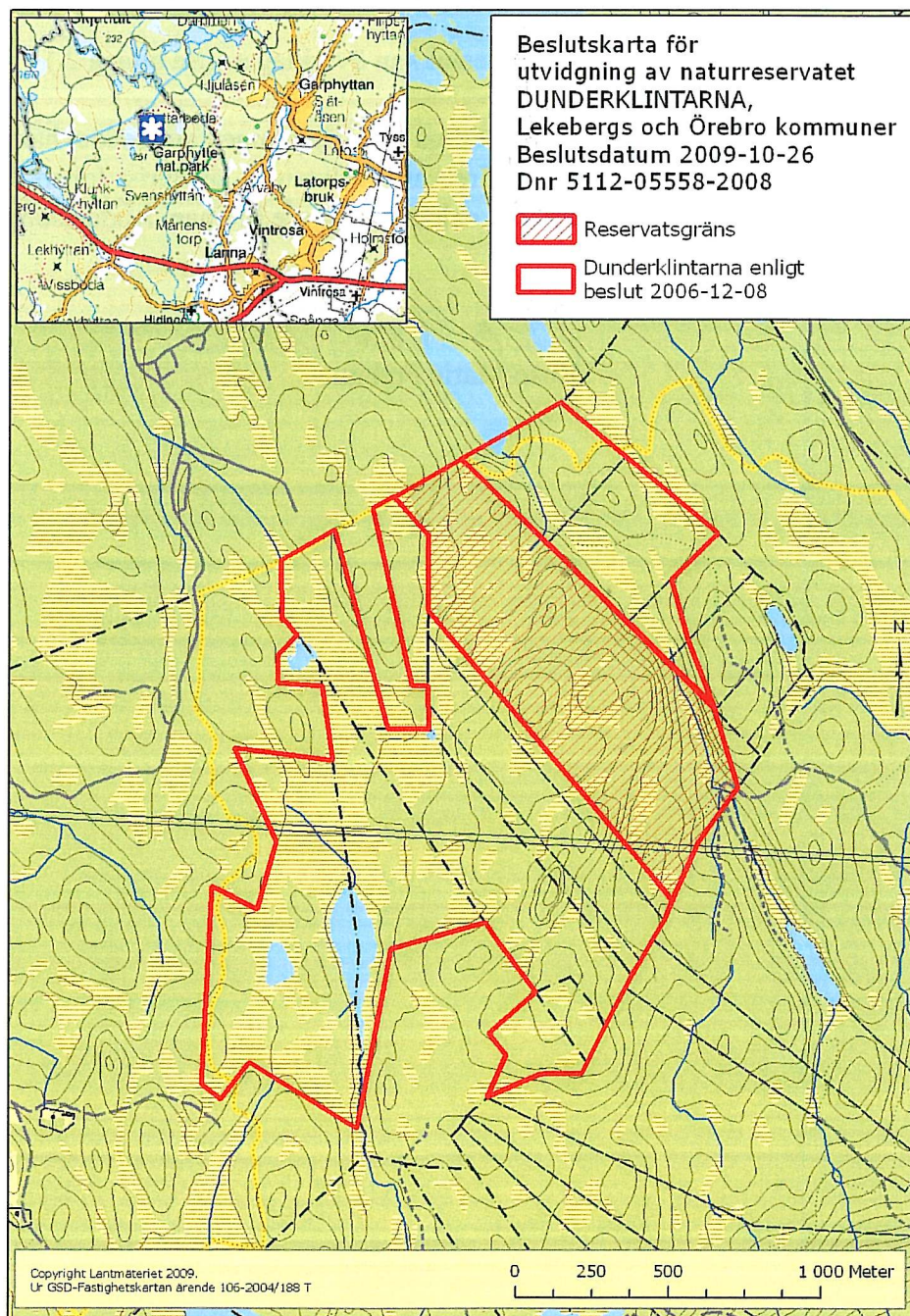
I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit landshövding Rose-Marie Frebran, beslutande, länsjurist Johan Strandberg, enhetschef Magnus Eklund och handläggare Michael Andersson, föredragande.

Rose-Marie Frebran

Michael Andersson

BESLUT
2009-10-26

Dnr: 5112-05558-2008

Bilaga 1.**Sändlista*****Markägare och/eller innehavare av annan särskild rätt***

Ulf Palmquist, Lannafors gård, 719 95 Vintrosa

Fortum Distribution AB, Hangövägen 19, 115 77 Stockholm

Övriga för kännedom

Lekebergs kommun, 716 81 Fjugesta

Örebro kommun, 701 35 Örebro

Skogsstyrelsen, 702 27 Örebro

Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm

Fastighetsbildningsmyndigheten, Box 1200, 701 12 Örebro

Polismyndigheten i Örebro län, Box 1804, 701 18 Örebro

Regionförbundet, att: Kjell-Ove Nordström, NetCity, Forskarv.1, 70218 ÖREBRO

Örebro Läns Museum, Box 314, 701 46 Örebro

Hopajola, Östra Bangatan 3, 703 61 Örebro

Västernärkes naturskyddsförening, c/o Rolf Ivarsson, Vekhyttan Vreten, 716 93 Fjugesta

Naturskyddsföreningen i Örebro, c/o Ankie Rauséus, Skärmarboda 237, 713 91 Nora

Naturskyddsföreningen i Örebro län, Box 392, 701 47 Örebro

Närkes Ornitologiska Förening, c/o Börje Karlsson, Oskarsvägen 4, 702 14 Örebro

Västernärkes hembygdsförening, c/o Jörgen Nyström, Lummerg. 3, 716 31 Fjugesta

Hidinge jaktvårdskrets, c/o Jörgen Duberg, Garpvägen 66, 719 40 Garphyttan

Lekebergslagens vänner, c/o Ingall Upling, Klunkhyttan, 719 93 Vintrosa

Svenska Turistföreningens Närke-krets, c/o Ingvar Stensson, Lövängsv. 11b, 703 58 Örebro

Per-Olof Füh, Grönstensvägen 21, 703 74 Örebro

Jim Hellquist, Björkmo, pl 40, 691 92 Granbergssdal

Lars Löfgren, Storgatan 56, 732 46 Arboga

Kenth Ericson, Älgkärr 3, 719 95 Vintrosa

Bo Eriksson, Knutstorp Älgkärr, 719 95 Vintrosa

Berndt Jansson, Arvaby 109, 719 95 Vintrosa

Jan Jansson, Hidinge-Kvarntorp 2, 719 95 Vintrosa

Anders Johansson, Elgkärr 1, 719 95 Vintrosa

Ann-Marie Johansson, Trumpetaregatan 9B, 703 43 Örebro

Johan Koluda, Lannafors 206, 719 32 Vintrosa

Kenth och Fredrik Persson, Skolgatan 33, 719 30 Vintrosa

Thomas Eriksson och Helena Åqvist, Arvaby 175, Ljuvaro, 719 95 Vintrosa

Herbert Larsson, Arvaby, 719 95 Vintrosa

Bilaga 2.**Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut**

Om ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till Länsstyrelsen. Tala i brevet om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange beslutets diarienummer. Tala också om vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet inom tre veckor från den dag som beslutet kungjordes i Nerikes Allehanda, annars kan överklagandet inte prövas.

Om Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni begärt sänder Länsstyrelsen överklagandet vidare till regeringen (miljödepartementet).

Om Ni vill ha ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till Länsstyrelsen, tel 019-19 30 00.